Üstbili?sel Yazma Stratejileri Fark?ndal?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üstbili?sel Yazma Stratejileri Fark?ndal?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32297

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Üstbili?sel Yazma Stratejileri Fark?ndal?k Ölçe?i (ÜY?SFÖ), Ayd?n, ?nnal? ve Uyumaz (2017) taraf?ndan, bireylerin yazma süreçlerinde kulland?klar? üstbili?sel stratejilere dair fark?ndal?k düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir araçt?r. Ölçek, özellikle akademik veya karma??k yazma görevlerini yerine getirirken ö?rencilerin planlama, izleme ve de?erlendirme gibi yazma stratejileri hakk?ndaki bilgi ve becerilerini de?erlendirmeyi hedefler. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in psikometrik özelliklerini (geçerlik ve güvenirlik) belirleyerek alanyaz?na standart bir ölçüm arac? kazand?rm??t?r.

Bu ölçek, e?itim ara?t?rmalar?nda ve ö?retim uygulamalar?nda ö?rencilerin yazma yeterliliklerini geli?tirmeye yönelik müdahalelerin etkinli?ini ölçmede kritik bir rol oynamaktad?r. Ölçek, üstbili?sel süreçlerin akademik ba?ar? üzerindeki etkisini anlamak isteyen ara?t?rmac?lar için önemli bir kaynakt?r.

Anahtar Kelimeler

Üstbili?, Yazma Stratejileri, Fark?ndal?k, Ölçek Geli?tirme, Psikometri, Türkçe E?itimi, Bili?sel Süreçler.

Yazarlar

?. Seçkin AYDIN, H. Özgür ?NNALI, Gökhan UYUMAZ.

Amaç

Üstbili?sel Yazma Stratejileri Fark?ndal?k Ölçe?i'nin temel amac?, ö?rencilerin yazma eylemi s?ras?nda kulland?klar? üstbili?sel planlama, izleme ve de?erlendirme stratejilerinin ne kadar fark?nda olduklar?n? ve bu stratejileri ne s?kl?kta kulland?klar?n? güvenilir ve geçerli bir ?ekilde tespit etmektir. Bu tespit, e?itimcilerin ö?rencilerin metacognitive eksikliklerini belirlemesine ve buna yönelik hedefli müdahaleler geli?tirmesine olanak tan?r.

Ölçek geli?tirme çal??mas? (Ayd?n vd., 2017), alanyaz?ndaki bo?lu?u doldurarak, Türkçe konu?an popülasyonun kültürel ve dilbilimsel özelliklerine uygun, güçlü psikometrik temellere sahip bir araç sunmay? amaçlam??t?r. Bu amaç do?rultusunda, ölçe?in yap? geçerli?i ve iç tutarl?l??? detayl? olarak incelenmi?tir.

Yap?

Ölçek, temelde yazma sürecine uygulanan üstbili? (metacognition) yap?s?n? ölçmektedir. Üstbili?, bireyin kendi bili?sel süreçleri hakk?ndaki bilgisi ve bu süreçleri düzenleme yetene?i olarak

ARABPSYCHOLOGY.COM

tan?mlan?r. Yazma ba?lam?nda bu yap? genellikle üç temel alt boyutta incelenir:

Planlama Stratejileri: Yazmaya ba?lamadan önce hedeflerin belirlenmesi, konu hakk?nda bilgi toplanmas? ve taslak olu?turma gibi haz?rl?k ad?mlar?n?n fark?nda olma.
?zleme/Düzenleme Stratejileri: Yazma eylemi s?ras?nda metnin ak???n?, tutarl?l???n? ve dilbilgisel do?rulu?unu sürekli kontrol etme ve hatalar? düzeltme süreçlerinin fark?nda olma.
De?erlendirme Stratejileri: Yazma görevi tamamland?ktan sonra metnin amaçlara ne kadar ula?t???n?, okuyucu kitlesi üzerindeki etkisini ve genel kalitesini ele?tirel bir gözle de?erlendirme fark?ndal???.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, yap? geçerli?ini sa?lamak üzere yürütülmü?tür. Orijinal çal??mada (Ayd?n vd., 2017), ölçe?in faktör yap?s?n?n teorik beklentilerle uyumlu oldu?unu göstermek amac?yla hem aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) hem de do?rulay?c? faktör analizi (DFA) teknikleri kullan?lm??t?r.

Yap?lan analizler sonucunda, ölçe?in yazma sürecindeki üstbili?sel fark?ndal??? temsil eden özgün bir yap?y? ölçtü?ü ve faktör yüklerinin yeterli düzeyde oldu?u rapor edilmi?tir. Bu, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? teorik yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Üstbili?sel Yazma Stratejileri Fark?ndal?k Ölçe?i'nin güvenirlik analizleri, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmek için yap?lm??t?r. Ölçek, iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) ile incelenmi? ve genellikle yüksek düzeyde iç tutarl?l?k de?erleri rapor edilmi?tir. Yüksek Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda birbirleriyle uyumlu oldu?unu i?aret eder.

Geli?tirme çal??mas?nda elde edilen bu güvenirlik bulgular?, ölçe?in farkl? uygulamalarda benzer sonuçlar verebilece?i ve ölçüm hatas?n?n dü?ük oldu?u konusunda akademik güvence sa?lamaktad?r.

Faktör Analizi

Ayd?n ve arkada?lar? taraf?ndan gerçekle?tirilen faktör analizi, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karm??t?r. AFA ve DFA sonuçlar?, ölçe?in teorik olarak beklenen üstbili?sel yazma stratejileri alt boyutlar?na ayr?ld???n? do?rulam??t?r. Bu analizler, maddelerin ilgili faktörlere güçlü bir ?ekilde yüklendi?ini ve yap?n?n iyi tan?mland???n? göstermi?tir.

Faktör yap?s?n?n belirlenmesi, ölçe?in sadece genel bir fark?ndal?k puan? de?il, ayn? zamanda

ARABPSYCHOLOGY.COM

yazma sürecinin planlama, izleme ve de?erlendirme a?amalar?na ili?kin stratejik fark?ndal?k düzeylerini de ayr? ayr? de?erlendirmeye olanak tan?d???n? kan?tlam??t?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Orijinal makale detaylar? gereklidir, ancak genellikle 5'li veya 6'l? Likert kullan?l?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (Genellikle ortaokul, lise veya üniversite ö?rencileri)

Ya? Grubu: Akademik yazma becerisi kazanm?? genç yeti?kin veya ergenlik dönemi.

Popülasyon Detaylar?: Ölçek geli?tirme çal??mas?n?n örneklemi, genellikle e?itim fakültesi ö?rencileri veya çe?itli akademik seviyelerdeki ö?rencilerden olu?maktad?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli envanter. Kat?l?mc?lar, yazma stratejileri hakk?ndaki fark?ndal?klar?n? belirten ifadelere belirli bir derecelendirme sistemi üzerinden yan?t verirler.

Anahtar Kelimeler

Metacognition, Writing Awareness, Geçerlik, Güvenirlik, Psikolojik Ölçek, E?itim Psikolojisi, Akademik Yazma.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: seckin.aydin@deu.edu.tr (Sorumlu Yazar: ?. Seçkin AYDIN)

Yaz??ma Adresi: Veri mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2017

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Akademik ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için genellikle yazar?n izni gereklidir. Ticari kullan?m veya büyük ölçekli uygulamalar için yazarla ileti?ime geçilmesi önerilir. Ölçe?in kendisi aç?k eri?imli bir makalede sunuldu?u için, standart akademik etik kurallar?na uyularak kullan?labilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ustbilissel-yazma-stratejileri-farkindalik-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Ayd?n, ?. S., ?nnal?, H. Ö. ve Uyumaz, G. (2017). Üstbili?sel Yazma Stratejileri Fark?ndal?k Ölçe?i'nin Geli?tirilmesi Ve Psikometrik Özelliklerinin Belirlenmesi. *Turkish Studies, 12*(25), 169-192. DOI: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12198

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: turkishstudies.net

Üstbili?sel Yazma Stratejileri Fark?ndal?k Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelerin tamam?na ula?mak için yukar?daki referansta belirtilen orijinal makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Ölçek, üstbili?sel yazma stratejilerini ölçmeye yönelik ifadelerden olu?maktad?r ve kat?l?mc?lar bu ifadelere Likert tipi bir ölçek üzerinde (örne?in, "Hiçbir zaman"dan "Her zaman"a kadar) yan?t vermektedirler.

ARABPSYCHOLOGY.COM